

Miljöplan med hållbarhetsperspektiv

Bostadsrättsförening Sollentunahus nr 2

Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
2.	Syfte med miljöplanen	3
2.1	Avgränsning	3
2.2	Omvärlden – nationella miljö kvalitetsmål och kommunalt miljöarbete	4
3.	Om bostadsrättsföreningen och närmaste omgivningarna	4
4.	Miljöpolicy	4
5.	Miljöpåverkan och miljömål	5
5.1	Genomförande av reparationer och underhåll	5
5.2	Kunskapsspridning	5
5.3	Upphandling och inköp	6
5.4	Avfallshantering	6
5.5	Energianvändning – el och uppvärmning	7
Egenproducerad energi för uppvärmning av vatten och egenproducerad el	8	
5.6	Vattenanvändning	8
5.7	Motorredskap, kemikalier och drivmedel	8
5.8	Ekologi	9
6.	Versionshistorik	10

1. Inledning

Styrelsen för bostadsrättsföreningen Sollentunahus nr 2 är ansvarig för miljöplanen och beslutar om dess innehåll. Styrelsen beslutar årligen om vilka åtgärder som ska genomföras för att nå målen i miljöplanen. Åtgärder hanteras inom ramen för bostadsrättsföreningens ordinarie budget. I bilaga 2 *Genomförda åtgärder* finns en sammanställning av genomförda åtgärder under år 2019 – 2023 samt kostnaden för åtgärderna. Bilagan kompletteras årligen med genomförda åtgärder. Föreningens miljögrupp¹ ser årligen över miljöplanen och lämnar eventuella förslag till revideringar senast i mars till styrelsen för beslut. Vid förslag om större åtgärder lämnar gruppen senast i maj förslag till styrelsen inför fastställande i juni av föreningens budget nästkommande budgetår. Budgetåren löper från 1 september ett år till 31 augusti nästkommande år. Förslag om mindre åtgärder lämnas löpande till styrelsen för beslut under budgetåret. Till åtgärdsförslagen ska finnas kostnadsuppskattningar för genomförande. Miljögruppen ansvarar för genomförande av åtgärder om inte annat anges.

En uppdaterad miljöplan och förslag till åtgärder för ett nytt budgetår presenteras övergripande för föreningens medlemmar under ett innevarande budgetår. Medlemmarna kan lämna förslag till miljöåtgärder under året och bjuds vid behov in till att diskutera och komma med synpunkter på miljöplanen och miljögruppens förslag till åtgärder.

Miljögruppen ska två gånger per år, på våren inför ett nytt budgetår och på hösten i samband med årsredovisningen, lämna en lägesrapport till styrelsen för arbetet med att genomföra beslutade åtgärder.

2. Syfte med miljöplanen

Syftet med miljöplanen är att ge en samlad beskrivning av bostadsrättsföreningens miljöarbete. Föreningens viljeinriktning i miljöarbetet formuleras i en miljöpolicy och miljöpåverkan beskrivs i nulägesbeskrivningar för åtta områden. Inom sex av dessa områden bedöms både miljöpåverkan och föreningens möjlighet att påverka miljön störst. Långsiktiga övergripande mål har upprättats och åtgärder som ska bidra till att miljömålen nås fastställs per budgetår.

Miljöplanen har även ett hållbarhetsperspektiv som innebär att den utöver miljöfrågor beaktar sociala aspekter för de boende och det ekonomiska perspektivet för föreningen.

Målgrupp för planen är i första hand föreningen och dess medlemmar. Utöver boende i föreningen kan grannföreningar, framtida bostadsrättsköpare och leverantörer vara intresserade av att ta del av planen.

Planens omfattning och fokus påverkas av medlemmarnas intresse och engagemang att delta i miljöarbetet samt den samlade kompetens som finns i föreningen inom de olika områden som behandlas i planen.

2.1 Avgränsning

I planen hanteras inte miljöfrågor relaterade till asbest och radon.

¹ Miljögruppen utgörs av Jannica Häggbo, sammankallande, Johan Nilsson, Anna Santesson, Kersti Rådmark, Christiane Schreiber, Yords Österman och Kristina Björk. Miljögruppens sammansättning kan variera över tid.

2.2 Omvärlden – nationella miljö kvalitetsmål och kommunalt miljöarbete

I Sverige har vi av Riksdagen beslutade nationella miljö mål, ett generationsmål och 16 miljö kvalitetsmål samt 20 etappmål inom områdena avfall, begränsad klimatpåverkan, cirkulär ekonomi, farliga ämnen, hållbar stadsutveckling, luftföroreningar och minskat matsvinn. Miljö målen är riktmärken för miljöarbetet i Sverige. Generationsmålet anger den allmänna inriktningen på miljöarbetet. För att underlätta det arbetet och göra generationsmålet mer konkret finns miljö målen och etappmålen. Sveriges miljö mål är det nationella genomförandet av den ekologiska dimensionen av de globala målen för hållbar utveckling och Agenda 2030.²

Bostadsrättsföreningen påverkas av det regionala miljöarbetet som drivs av länsstyrelsen i Stockholms län och av det lokala miljöarbetet inom Sollentuna kommun, se kommunens miljö- och klimatarbete³ och *Plan för miljö- och klimatarbetet i Sollentuna kommun 2021-2030*⁴

3. Om bostadsrättsföreningen och närmaste omgivningarna

Föreningen äger fastigheten Handväskan 1 i Sollentuna kommun. På fastigheten finns 24 byggnader med 122 lägenheter (1 – 5 rum och kök), två kvartershus, tre sophus med förråd samt en pool-anläggning. Byggnaderna är uppförda 1975. Totala bostadsarean är 10 770 m² och totala ytan som värms upp dvs. inklusive föreningslokal, tvättstugor och expedition är 11 085 m². Dessutom finns 89 garage och 67 parkeringsplatser varav 10 med el och 20 med laddstolpar till elbilar.

Enligt stadsplanen är fastigheten 37 736 m². I området bor ca 250 personer.

Föreningen gränsar till Tegelhagsskogens naturreservat⁵ som är ett välbesökt rekreationsområde. I närmaste omgivningarna finns även Tegelhagens skola respektive förskola, Montessoriförskola och Södra Sollentunas scoutkår.

Bostadsrättsföreningen är en av tre bostadsrättsföreningar i Tegelhagen. Dessutom finns en samfällighet med villor.

4. Miljöpolicy

Bostadsrättsföreningen påverkar miljön i samband med den löpande driften av föreningen och i samband med användningen av ytor för olika ändamål. Miljöpolicyen beskriver föreningens viljeinriktning på miljöområdet och är vägledande i föreningens verksamhet.

Föreningen ska sträva efter att minska den negativa och öka den positiva miljöpåverkan genom att:

- Arbeta med fortlöpande förbättringsåtgärder för att minska användningen av värme, el, vatten, kemikalier, drivmedel samt minska mängden övrigt hushållsavfall (öka andelen källsorterat avfall för övriga fraktioner).
- Väga in miljö i beslut som fattas, t.ex. ställa miljökrav vid upphandling när det är möjligt och relevant.
- Inspirera till en hållbar livsstil och dela goda exempel med varandra.
- Skapa en god utomhusmiljö för boende och goda livsmiljöer för djur (t.ex. fåglar, igelkottar, bin och fjärilar) samt för träd och växter.

² <http://www.sverigemiljomal.se/>, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/> och <http://www.globalamalen.se/>

³ <https://www.sollentuna.se/bygga-bo--miljo/miljo-och-klimat/>

⁴ <https://www.sollentuna.se/globalassets/kommun-och-politik/sa-styrs-sollentuna/sollentuna-forfattningssamling-sfs/miljo-och-halsoskydd/plan-for-miljo--och-klimatarbetet-i-sollentuna-kommun-2021-2030.pdf>

⁵ <https://www.sollentuna.se/bygga-bo--miljo/naturvard/naturreservat/tegelhagsskogens-naturreservat/>

- Motivera de boende till att bidra i förbättringsarbete genom att redovisa uppföljande statistik och informera om miljöfrågor.
- Påvisa sambandet mellan miljövinster och ekonomiska besparingar när det är möjligt.

5. Miljöpåverkan och miljömål

Föreningens miljöpåverkan, och möjlighet att påverka, bedöms vara störst inom områdena:

- Genomförande av reparationer och underhåll
- Kunskapsspridning
- Upphandling (och inköp)
- Avfallshantering
- Energianvändning – el och uppvärmning
- Ekologi

Miljöpåverkan från vattenanvändning respektive användning av kemikalier och drivmedel bedöms vara liten men det är viktigt att fortsätta att bevaka att förbrukningen inom dessa områden så att den inte ökar. Det finns pengar att spara genom att hushålla med vattnet eftersom VA-avgifterna höjdes kraftigt vid årsskiftet 2023/2024. Mål och aktiviteter föreslås även för dessa områden.

Respektive avsnitt 5.1 – 5.8 nedan inleds med ett långsiktigt mål och därefter en förklaring till hur föreningen kan minska den negativa miljöpåverkan och även påverka miljön positivt inom området.

I bilaga 1 Miljöstatistik beskrivs föreningens miljöpåverkan och dess omfattning inom aktuellt område. I bilaga 2 finns en sammanställning över genomförda åtgärder, år 2019 - 2023, för att nå målen.

5.1 Genomförande av reparationer och underhåll

Inför större underhållsarbeten enligt bostadsrättsföreningens underhållsplan rådfrågar styrelsen miljögruppen om förslag till utredningar etc. avseende miljöåtgärder där det är relevant.

Åtgärder enligt underhållsplanen genomförs för att fastighetens ursprungliga standard, funktion och kvalitet skall upprätthållas. Åtgärderna måste genomföras och kan ha både positiv och negativ miljöpåverkan. Exempelvis har energieffektiviseringsåtgärder positiv miljöpåverkan medan materialförbrukningen i sig innebär negativ påverkan på miljön.

Föreningen har en trettioårig underhållsplan som årligen uppdateras. Exempel på större underhållsåtgärder i planen är byte av yttertak, renovering av kulvertar, relining av avloppssystem samt målning av fasader och dörrar.

5.2 Kunskapsspridning

Information om föreningens miljöpåverkan och miljöarbete tillgängliggörs löpande för föreningens medlemmar och möjligheten att lämna förslag och synpunkter på miljöarbetet underlättas.

Information om föreningens miljöpåverkan och miljöarbete syftar till att öka kunskapen och engagemanget bland de boende, vilket är en förutsättning för att utveckla miljöarbetet. Miljöplanen, inklusive bilagor med bl.a. statistik, finns tillgänglig på föreningens webbsida <https://sollentunahus2.se/> tillsammans med en lathund respektive information om källsortering.

5.3 Upphandling och inköp

I alla upphandlingar ska miljökrav ställas när det är möjligt och relevant.

I samband med upphandlingar av tjänster och varor påverkar föreningen miljön. Vi kan styra mot miljövänliga varor och tjänster genom att ställa miljökrav i upphandlingar⁶.

Föreningen upphandlar tjänster och varor för den löpande driften samt för reparationer och underhåll, exempelvis värme, el, vatten och sophantering.

5.4 Avfallshantering

Mängden övrigt hushållsavfall ska minska genom bättre utsortering av fraktioner som går till återvinning, särskilt fokus på att matavfall sorteras rätt.

Genom att minska mängden övrigt hushållsavfall⁷ som går till förbränning minskar belastningen på miljön. Att källsortera avfall, t.ex. förpackningar av plast, kartong, glas och metall samt papper (tidningar), som går till återvinning är resurseffektivt. Matavfall som källsorteras nyttiggörs som fordonsbränsle och gödsel, det övriga hushållsavfallet går till energiåtervinning, främst fjärrvärme och el.

Sollentuna kommun har tillsammans med de andra SÖRAB-kommunerna och SÖRAB⁸ tagit fram en gemensam avfallsplan⁹ för år 2021 – 2032 för boende och verksamheter i kommunerna. Avfallsplanen är ett styrdokument för avfallshanteringen i hela kommunen. Avfallsplan 2021 – 2032 har tydligt fokus på cirkulär ekonomi. Målen i avfallsplanen blir styrande för hur kommunerna inom SÖRAB-regionen kommer att arbeta med avfallsfrågor under perioden 2021 – 2032. Med Avfallsplan 2021–2032 vill kommunerna få ett bredare förhållningssätt till avfallsplanering. Hela kommunen omfattas, alla typer av avfall, samt även produkter som inte blivit avfall än. Avfallsplan 2021 – 2032 ligger i linje med FN:s hållbarhetsmål, generationsmålet och de nationella miljö kvalitetsmålen. Fem målområden har valts ut som bedöms vara de viktigaste byggstenarna för en ökad cirkulär hantering av avfall och material. Syftet med Avfallsplan 2021 - 2032 är att:

- Minimera negativ miljö- och klimatpåverkan
- Främja hållbara val
- Minimera avfallsmängderna
- Avfall är rätt sorterat
- Kretsloppen är giftfria

Föreningen har goda förutsättningar för en effektiv källsortering. I sophusen inom området finns kärl för källsortering av pappers-, plast- och metallförpackningar, matavfall och övrigt hushållsavfall. Även omhändertagande av vitvaror, trädgårdsavfall och grovavfall kan ske inom området, se föreningens hemsida <https://sollentunahus2.se/omradesinformation/sophantering/>. I området finns även kärl för insamling av batterier och glödlampor. Under sommarhalvåret finns också en container för trädgårdsavfall. I föreningens närhet, på Skogstorpsvägen, kan glas och större förpackningar av kartong och plast, tidningar samt textilier lämnas på kommunens återvinningsstation. Regelbundet kommer *Den mobila återvinningscentralen* till parkeringen vid Silverdalskapell. Där kan farligt avfall (elektronik, färg, gifter, mediciner etc.) och annat som inte

⁶ För exempel på hållbarhetskriterier se Upphandlingsmyndighetens hemsida <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/om-hallbar-upphandling/>

⁷ Benämns även restavfall eller brännbart avfall.

⁸ <https://www.sorab.se/om-oss/>

⁹ Avfallsplan SÖRAB-kommunerna <https://www.sorab.se/hushall/avfallsplan-2021-2032/>

skall lämnas i föreningens avfallskärl lämnas, för mer information om fraktioner och turlista för den mobila AVC:n se www.seom.se

Vid tömning av kärlden för övrigt hushållsavfall och matavfall mäts mängden av SEOM, se diagram 1 i bilaga 1.

SEOM:s avfallstaxa syftar till att motivera till utsortering av matavfall (bruna kärl) och taxan för restavfall (gröna kärl) är sex gånger högre än taxan för matavfall. Det lönar sig därför också ekonomiskt att källsortera ut matavfallet.

För förpackningar av plast, papper och metall och för grovsopor saknas statistik eftersom dessa inte vägs.

5.5 Energianvändning – el och uppvärmning

Energianvändningen ska minska både för uppvärmning av bostäder och lokaler, värmning av vatten till varmvatten och användningen av el i föreningens gemensamma lokaler samt i hushållen.

Energiproduktion påverkar miljön i olika utsträckning. Förnybar energi, t.ex. sol- och vindkraft, har minst miljöpåverkan och icke förnybar energi t.ex. kol, olja, bensen och naturgas har stor miljöpåverkan.

Uppvärmningen av lägenheterna och varmvattnet sker med fjärrvärme¹⁰ från Sollentuna Energi & Miljö AB, SEOM. Poolen värms både med fjärrvärme och via solpanelerna som sitter på byggnaden vid lilla poolen. Värmekostnaden står för cirka en femtedel av månadsavgifterna årligen.

De senaste decennierna har det skett en stor omställning inom fjärrvärmeproduktionen¹¹. Omställning har inneburit att man gått från en stor del fossila bränslen till en stor andel biobränslen samt energiåtervinning av utsorterat avfall i kraftvärmeverk där även elkraft produceras. SEOM:s fjärrvärme är klimatkompenserad till 100 procent. Målet är att fasa ut alla fossila bränslen i fjärrvärmesystemet, se avsnitt 1.8 Miljöbelastning och långtidsprognos i Prisändringsmodell Sollentuna Energi & Miljö 2023.¹²

Föreningens totala klimatkorrigerade energianvändning för uppvärmning och varmvatten framgår av diagram 2 i bilaga 1. Värmeförbrukningen har legat på ungefär samma nivå de senaste åren. Drygt 15 procent av den totala värmeförbrukningen används för uppvärmning av vatten. Värmen köps från SEOM.

Enligt Energi- och klimatrådgivningen var under 2021 den genomsnittliga energianvändningen för flerbostadshus med fjärrvärme 132 kWh/m² för värme och varmvatten¹³.

I föreningens energianvändning ingår även den el som används för ytterbelysning, motorvärmare, utrustning i tvättstugor och gemensamma lokaler. Elförbrukningen för respektive lägenhet och förbrukningen av el för elbilsladdning ingår inte. I bilaga 1 diagram 5 finns statistik över förbrukningen av el för elbilsladdning.

Totala elanvändningen för föreningens gemensamma anläggningar framgår av diagram 3 i bilaga 1.

¹⁰ Fjärrvärme är en storskalig metod för produktion och distribution av värme. Värmen produceras i en central produktionsanläggning och fördelas genom ett rörsystem till konsumenterna, flerbostadshus, lokaler eller småhus, där den används för uppvärmning genom radiatorer och/eller för tappvarmvattenproduktion.

¹¹ <https://www.energiradgivningen.se/valj-ratt-varmesystem/>

¹² <https://www.seom.se/globalassets/varme/dokument/prisandringsmodell-2023.pdf>

¹³ <https://energiradgivningen.se/lagenhet/uppvarmning>

Solpanelerna på taket till föreningslokalen och tvättstugan täcker drygt 5 procent av elbehovet, resten köptes från SEOM.

Under 2020 genomförde bostadsrättsföreningen en ny energideklaration baserad på energidata för 2019. Enligt deklARATIONEN är energiprestanda, primärenergitalet 136 kWh/m² och år och den specifika energianvändningen 182 kWh/m² och år. Detta innebär att den specifika energianvändningen har sänkts med 26 kWh/m² sedan den tidigare energideklarationen gjordes 2010. Föreningens byggnader har nu energiklass E, se bostadsrättsföreningens webbplats om Fastigheten/Energi och värme.

Egenproducerad energi för uppvärmning av vatten och egenproducerad el

På föreningslokalens tak vid lilla poolen finns solpaneler som producerar värme vilket motsvarar cirka 0,5 procent av föreningens totala värmeförbrukning. Värmen bidrar till att värma vattnet i poolen och under övriga tider på året förvärmer den varmvattnet.

På föreningslokalens tak (tvättstugan) finns även solpaneler som producerar el motsvarande drygt 5 procent av gemensamma elförbrukningen. Det överskott som uppstår under perioden april – oktober matas tillbaka in på nätet till SEOM.

Se bilaga 1 diagram 4 Energiproduktion (el och värme) från solpanelerna.

5.6 Vattenanvändning

Vi ska hushålla med vatten och inte öka årsförbrukningen i jämförelse med de senaste åren, 2022 – 2023.

Vatten är en livsviktig resurs för allt levande. Vattenanvändningen kan ge upphov till sänkning av både yt- och grundvattennivåer vilket i sin tur kan påverka kvaliteten och tillgången till dricksvatten samt omgivande miljöer för växter och djur.

Sollentunas dricksvatten kommer från Mälaren, dvs. från ytvatten. Sollentuna kommun äger tillsammans med 13 andra kommuner Norrvatten. Norrvatten renar ytvattnet vid Görvälns vattenverk i Järfälla. Därifrån pumpas dricksvatten till Sollentuna. SEOM ansvarar för att vattnet levereras till upprättad förbindelsepunkt. Grundvattnet i Sollentuna används inte i dagsläget men flera av grundvattenförekomsterna är utpekade dricksvattenreserver.¹⁴

Den totala vattenanvändningen låg fram t.o.m. 2019 relativt stabilt på ca 13 500 m³ per år. Efter en tydlig ökning under det första pandemiåret 2020 har den sedan visat en minskande trend, se diagram 6 i bilaga 1. Vattenanvändningen per person och dygn ligger nu något under den genomsnittliga förbrukningen i riket på 140 liter som SCB redovisar i en rapport från 2022¹⁵ avseende år 2020. Cirka 40 procent av den totala vattenförbrukningen är varmvatten.

5.7 Motorredskap, kemikalier och drivmedel

Motorredskap ska ersättas med eldrivna alternativ och miljömärkta kemikalier väljas så långt möjligt.

Farliga kemiska ämnen som hamnar i miljön tas upp av växter, djur och människor. Detta påverkar människors hälsa och den biologiska mångfalden. Utsläpp av miljöfarliga ämnen kan t.ex. förorena yt- och grundvatten.

¹⁴ <https://www.seom.se/vatten/dricksvatten/>

¹⁵ Vattenuttag och vattenanvändningen i Sverige 2020, Statistiska centralbyrån 2022.

I föreningen används kemikalier som natriumhypoklorit för rening av poolen, målarfärg, rengöringsmedel för städning av lokaler, tvättmedel och rengöringsmedel/olja för underhåll av t.ex. gräsklippare. Till gräsklippare och motorsågar används bensin. Användningen av 12%-ig natriumhypokloritlösning (NaClO) för rening av poolen ligger ganska stabilt på cirka 2 000 liter per år. Doseringen sker enligt kraven från Folkhälsomyndigheten. Volymen bensin som används i föreningen är liten.

5.8 Ekologi

Föreningen ska bidra till ökad biologisk mångfald.

Att lyckas behålla en biologisk mångfald är avgörande för att ekosystem ska fungera och göra nytta som att rena vatten och luft, lagra kol och pollinera våra grödor.

Blommor, buskar och blommande frukt- och bärträd

Blommor, buskar och träd är viktiga som producenter av nektar och pollen till bin, humlor och fjärilar. Träd har också en funktion för att bl.a. rena luften, ge skugga, dämpa vind och buller samt minska värmeutstrålning från husen. För mer information se föreningens Träd- och trädgårdspolicy¹⁶.

En inventering av föreningens träd genomförs i slutet av mars varje år. Av drygt åttio träd på de gemensamma ytorna är tolv fruktträd. Dessa är ojämnt fördelade mellan föreningens områden. Fruktträd finns också i okänt antal på de boendes uteplatser.

Utöver fruktträd finns även blommande bär- och prydnadsträd respektive buskar.

Under hösten 2018 genomfördes en första inventering av rabatter i föreningens alla områden¹⁷.

Sedan år 2019 inventeras årligen föreningens häckar och buskar i syfte att ge underlag för underhåll och framtida behov av ersättningsplantering. Bl.a. bör främmande (invasiva) arter som man inte vill sprida sig i naturen tas bort.

År 2019 anlades ängar i anslutning till Skogstorpsvägen och de slås årligen. Ängarna gynnar pollinerande insekter.

Fyra tornseglarholkar, med fyra boplatser per holk, sattes under år 2020 upp på fyra tvåplansradhus under takutsprånget. Hittills har inga tornseglare häckat i holkarna.

¹⁶ Föreningens träd- och trädgårdspolicy <https://sollentunahus2.se/omradesinformation/tradgard/>

¹⁷ Förteckning över rabatter/planteringar Sollentunahus nr 2, 2018-11-14, av Kersti Rådmark.

6. Versionshistorik

Versionsbeteckning	Beslutsdatum	Kommentar
1.0	2019-03-25	
2.0	2020-04-06	<ul style="list-style-type: none"> - Avsnittet Nuläge under respektive område i kapitel 5 har uppdaterats med statistik avseende år 2019. - Diagram med statistik för flera år har flyttats till bilaga 1. Miljöstatistik 2011 – 2019 - Genomförda åtgärder för att nå målen i planen dokumenteras i bilaga 2. Genomförda åtgärder 2019.
3.0	2021-04-12	<ul style="list-style-type: none"> - Avsnittet Nuläge under respektive område i kapitel 5 har uppdaterats med statistik avseende år 2020. - Bilaga 1 Miljöstatistik har uppdaterats med uppgifter för år 2020. - Bilaga 2 Genomförda åtgärder har kompletterats med år 2020.
4.0	2022-03-28	<ul style="list-style-type: none"> Avsnittet Nuläge under respektive område i kapitel 5 har uppdaterats med statistik avseende år 2021. - Bilaga 1 Miljöstatistik har uppdaterats med uppgifter för år 2021. - Bilaga 2 Genomförda åtgärder har kompletterats med år 2021.
5.0	2023-04-11	<ul style="list-style-type: none"> Avsnittet Nuläge under respektive område i kapitel 5 har uppdaterats med statistik avseende år 2022. - Bilaga 1 Miljöstatistik har uppdaterats med uppgifter för år 2022. - Bilaga 2 Genomförda åtgärder har kompletterats med år 2022.
6.0	2024-xx-xx	<p>Miljöplanen har omarbetats till att innehålla avsnitt 1 – 4 och inledande delen i avsnitt 5 samt beskrivning av miljöpåverkan och miljömål i 5.1 – 5.8.</p> <p>Nulägesbeskrivningarna i 5.1 – 5.8 med årlig statistik har utgått ur huvuddokumentet och finns endast i bilaga 1.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bilaga 1 Miljöstatistik har uppdaterats med uppgifter för år 2023. - Bilaga 2 Genomförda åtgärder har kompletterats med år 2023.